

Asia: VN/20253/2024

Lausuntopyyntö: Fossiilittoman jouston työryhmän loppuraportti

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Taaleri Energia kiittää mahdollisuudesta lausua Fossiilittoman jouston työryhmän loppuraportista.

Taaleri Energian näkemyksen mukaan sähkömarkkinan markkinaehtoisuuteen vaikuttavia toimia tulisi välttää mahdollisuuksien mukaan kokonaan. Siltä osin kun niitä toteutetaan, tulisi toteutuksen perustua perusteelliseen vaikutusten arviointiin. Taaleri Energia pitää puutteena sitä, että raportissa esitellyn tukimekanismin vaikutuksia sähkömarkkinoiden toimintaan ei ole selvitetty. Selvittämättä ovat myös mekanismin vaikutukset markkinaehtoisten investointien kannattavuuteen. On mahdollista, että tukimekanismi ja sen tuoma epävarmuus vähentäisi uuden markkinaehtoisen kapasiteetin rakentumista enemmän kuin mitä tukimekanismi itse toisi sähköjärjestelmään, jolloin tehopulan riski vain kasvaisi tukirahasta huolimatta. Laajempi vaikutustenarviointi on toteutettava ennen mekanismin valmistelua pidemmälle.

Raportissa jouston tarve on arvioitu noin 800 MW suuruiseksi. Tarpeen määrittely perustuu Fingridin arvioon sähkön kysynnän kasvusta, joka on poikkeuksellisen korkea ja sisältää runsaasti oletuksia ja epävarmuuksia. Raportti ei määrittele riittävän täsmällisesti, millaiseen sähköpölytilanteeseen ehdotetulla mekanismilla pyritään varautumaan. Raportissa jää myös käsittelemättä, minkä mittaiseen ja kuinka vakavaan sähkötehopulaan varautumisen tulisi ulottua. On epäselvää, tuottaako työryhmän määrittämien reunaehtojen mukainen kapasiteetti riittävää turvaa Suomen sähköjärjestelmään, kun huomioidaan esimerkiksi kahden viikon kylmä ja tuuleton talvijakso. Sähköpölytilanteen tarkan määrittelyn tulisi olla yksi tukimekanismin suunnittelun lähtökohdista.

Lähtökohtaisesti mahdollisen tukimekanismin tulisi olla muotoiltu siten, että sen vaikutus sähkömarkkinoihin normaaliolosuhteissa on mahdollisimman vähäinen. Tuettu kapasiteetti ei saisi kilpailla markkinaehtoisesti rakennettavan tuotannon tai kulutusjoustopuon kanssa, jotta markkinamekanismi säilyy toimivana. Tämä on mainittu raportissa, ja sen toteutumisesta tulee

varmistua lopullisessa tukimekanismissa. On tärkeää huomata, että myös investointituet vääristävät markkinaa, jos tuen saaneet tuotantolaitokset ja joustokohteet saavat osallistua sähkömarkkinoille.

Raportissa esitellyssä tukimekanismissa on myös kannatettavia linjauksia. Nykyiset sähköakkujärjestelmät on linjattu tukimekanismin ulkopuolelle lyhytkestoisuuden vuoksi. Tukimekanismin ulottaminen nykyisiin sähköakkujärjestelmiin vääristäisi kilpailua. Akkuinvestointeja on tehty ja niitä on tulossa Suomeen markkinaehtoisesti.

Seuraavat elementit tulisi sisällyttää mahdolliseen tukimekanismiin:

1. Tuettavan kapasiteetin käyttö tulisi aktivoida ainoastaan tehopulatilanteessa, eikä sen tulisi pystyä osallistumaan sähkömarkkinoille. Aktivoinnin tulisi tapahtua vasta, kun kaikki tarjolla oleva kapasiteetti on käytetty sähkömarkkinoilta ja reservimarkkinoilta.
2. Tuki tulisi jakaa useille toimijoille ja tuotantoyksiköille. Hajautettu rakenne edistää kilpailua mahdollisissa tulevilla tarjouskilpailuissa ensimmäisen tukijakson jälkeen ja vähentää riskiä riippuvuudesta yksittäisiin toimijoihin tai tuotantoyksiköihin.
3. Tuotanto- tai kulutusjoustovelvoitteiden tulisi olla voimassa läpi vuoden, poislukien tarvittavat kesäaikaiset huoltokatkot. Tämä parantaa järjestelmän resilienssiä sähköjärjestelmän yksittäisten isojen laitosvikojen tai siirtokapasiteetin rajoitteiden osalta, joita tapahtuu myös kesäaikana.
4. Pelkkä osallistuvan laitoksen tarjoustietojen eriyttäminen ei riitä takaamaan, että kyseinen laitos on aidosti käyttökelpoinen sähkötalanteessa. Tukijärjestelmään osallistuvilta toimijoilta tulisi edellyttää säännöllistä raportointia laitosten käyttö- ja kunnossapitotiedoista. Näin voidaan varmistaa, että laitokset ovat todellisuudessa toimintakykyisiä ja vastaavat niille asetettuihin velvoitteisiin.
5. Tukimekanismi tulisi muotoilla siten, että myös kulutusjoustolla on aidosti mahdollista tarjota kapasiteettia mekanismiin. Nykyisellään raportissa esitellyt tekniset- sekä aikavaatimukset ovat kulutusjoustopuolelta näkökulmasta kohtuuttoman tiukkoja ja todennäköisesti ylimitoitettuja tyypilliseen tehopulatilanteeseen verrattuna. Kulutusjoustopuolelta ovat tyypillisesti merkittävästi edullisempi joustopuolelta lähde kuin uudet tuotantoinvestoinnit.

Kai Rintala

Toimitusjohtaja

Taaleri Energia

Ahti Atte
Taaleri Energia Oy